

1. strana	2. strana	3. strana	4. strana	5. strana	6. strana	Súčet

TEST ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY
APRÍL 2016

1. **Doplňte do textu chýbajúce hlásky: i/í, y/ý, s/z, l/l', v/u, i/e.**

V_ktor_ otec, ktor_ je umelecký fotograf, vedie v našej škole fotografick_ krúžok. Navštevujú ho siedm_ študenti z našej školy, ktor_ sa už teraz na svet d_vajú otvoren_mi očami. Ja _ Jakubom fotografujeme to, čo nás nieč_m zaujme, či už je to miska s pom_jami alebo las_ca na b_dle. Byť v tmavej komore je zážitok, bol som tam už dvakrát a ob_dva raz_ sa mi páčili. Zam_káme dvere, aby nás nev_rušovali nepozvan_ hostia. Každ_ záber v_volaného filmu presvietime. Na fotografickom papier_ vznikne obrázok, ktor_ je v_dno až po ponorení do v_vojky. Po určitom čase fotografiu vložíme do usta_ovača, po desiat_ch minútach ju vytiahneme a v_sušíme. V_sledok naš_ch snažení spoločne posudzujeme a najvydarenejšie záber_ vyberáme na v_stavu.

2. **Zakrúžkujte správny význam frazeologizmu: *mať zlato v hrdle***

- A. byť bohatý   B. byť talentovaný   C. byť chorý   D. byť ženatý

3. **Prirad'te k významom (A-E) správny frazeologizmus (1-7). Dva frazeologizmy sú navyše.**

A. Znepokojovať sa.	1. Vypit' kalich horkosti až do dna.
B. Zasiahnúť zraniteľné miesto.	2. Jazyk sa mu rozviazal.
C. Pretrpieť niečo ťažké.	3. Vstúpiť do seba.
D. Pustiť sa do niečoho ťažko riešiteľného.	4. Zahryznúť do kyslého jablka.
E. Uvedomiť si svoje chyby.	5. Zhltol to aj s navijákom.
	6. Stúpiť niekomu na kurie oko.
	7. Vráta mu to v hlave.

A ___ B ___ C ___ D ___ E ___

4. **Zakrúžkujte žáner, ktorý je charakterizovaný nasledujúcou definíciou:**

Je to krátky epický príbeh o skutočnej alebo vymyslenej udalosti, ktorá má neočakávaný záver s humorným vyznením.

- A. rozprávka   B. anekdota   C. báseň   D. evergreen

5. **Ktorá možnosť nezahŕňa postup asertívnej komunikácie?**

- A. schopnosť povedať nie   C. schopnosť počúvať druhých
B. schopnosť nedôverovať   D. schopnosť prejať pocity

6. **Z nasledujúcich slov vypíšte nespisovné slová:**

bifliť sa, foter, nehoda, vyťahovať sa, prívet, gól.

7. Zakrúžkujte pravopisne správnu možnosť z každej dvojice:

bizón / byzón   piré / pyré   bizantský / byzantský   simbióza / symbióza

Ukážka 1

Sedí dvanásť mesiačikov.
Pozerajú do plameňa,
nepohnú sa, sedia ticho,
šepocú si svoje mená.

Rozpovedz im, Marienočka:
tvoje srdce — čím je choré?
Prečo plačú tvoje očka,
prečo blúdiš v zimnej hore?

Január je pánom hory.
A tá hora, hrubá, stará,
mrazíkom vše prehovorí:
pod stupajou januára

Povedz im to všetkým smelo,
komuže to v tejto dobe
zachcelo sa tvoje telo
pochovávať v bielom hrobe.

zapukajú holé **hlohy**.
Alebo sa možno mýlim.
Možno to tam iné nohy
tuhý sniežik rozzvonili.

„Musela som, vyhnali ma
po závejoch v hore brodiť:
— čo je na tom, že je zima,
my máme chuť na jahody!“ —

(Milan Rúfus, *Kytička jahôd*)

Čí krok sa to v briežku hadí?
Čie to stopy z neho svietia?
Dvanásť synov roka hľadá
na trinásť ľudské dieťa.

Úlohy (8 - 20) k ukážke č. 1

8. Pomenujte rým básne. _____

9. Zakrúžkujte pravdepodobnú tému úryvku básne.

A. zima   B. 12 mesiačikov   C. bezohľadnosť   D. smrť

10. Pomenujte zvýraznený umelecký prostriedok: Čí krok sa to v briežku hadí?
Správnu odpoveď zakrúžkujte.

A. epiteton   B. metafora   C. personifikácia   D. prirovnanie

11. Pomenujte nasledujúci štylistický prostriedok:

Marienočka _____

12. Napíšte, odkiaľ básnik čerpal námet pre svoju báseň. _____

13. Ktorý z uvedených slovenských spisovateľov nepísal básne?
Správnu odpoveď zakrúžkujte.

A. Kamil Peteraj   B. Daniel Hevier   C. Jozef Urban   D. Móric Beňovský

14. Napíšte meno slovenského spisovateľa, ktorý zozbieral a vydal ľudové rozprávky.

_____

15. Zakrúžkujte význam slova *hloh*, ktoré sa nachádza v 3. strofe ukážky.

- A. zvierka   B. pôda   C. krík   D. mláka

16. Napíšte, ktorým slovtvorným postupom vzniklo slovo *rozzvonili*.

17. Napíšte vetu *Prečo plačú tvoje očka tak, akoby ste ju pravopisne správne napísali v súkromnom liste*.

18. Vypíšte zo šiestej strofy zámeno zosilnené nesamostatnou časticou.

19. Zakrúžkujte antonymum k výrazu *biely hrob*.

- A. čierna kolíska   B. snehová mohyla   C. čierny hrob   D. čierna krypta

20. Vypíšte z druhej strofy slová, ktoré patria k neohybným slovným druhom.

Ukážka 2

Bratislava

Na bratislavskom zámku mal 28. októbra 1261 svadbu český kráľ Přemysl Otakar II. Vtedy bolo tu slávností a zábav! Lebo sa ženil kráľ ktorého Česi menovali zlatým a Nemci a Maďari železným pretože sa báli jeho železných rytierov. A tento český kráľ bral si tu za manželku ruskú knážnu Kunhutu dcéru kyjevského kniežata Rastislava Michaloviča ktorého Tatári prinútili že z Kyjeva ušiel a na dvore uhorského kráľa Vojtecha IV. našiel útulok a kráľovskú dcéru Annu ktorú pojal za manželku.

Bola teda Kunhuta tiež vnučkou uhorského kráľa Vojtecha IV., ktorého kráľ Přemysl iba rok predtým, 12. júla 1260, premohol v bitke pri Kresenbrune. Z Bratislavy odišiel kráľ Přemysl so svojou manželkou cez Viedeň, ktorá vtedy tiež k ríši českej patrila, do Prahy. Bratislavský zámok mal potom ešte často kráľovských hostí. Bolo to v čase, keď Uhry boli pod panstvom tureckým a len Slovensko sa Turkom ubránilo. Vtedy boli v bratislavskom kostole sv. Martina korunovaní uhorskí králi. Dnes je BRATISLAVA HLAVNÝM MESTOM NÁŠHO SLOVENSKA.

(Stanislav Klíma)

Úlohy (21 - 36) k ukážke č. 2

21. Zakrúžkujte názov epického útvaru, ktorý spracúva historickú tematiku.

- A. robinsonáda   B. western   C. povesť   D. poviedka

22. Koľko čiarok chýba v prvom odseku? Správnu odpoveď zakrúžkujte.

- A. štyri   B. päť   C. šesť   D. sedem

23. Napíšte, ktorý slohový postup dominuje v ukážke.

_____

24. Pomenujte termínom spôsob/formu rozprávania v ukážke.

_____

25. Kto tvoril manželský pár? Správnu odpoveď zakrúžkujte.

- A. vnučka a knieža   C. kňažná a uhorský kráľ
B. dcéra a český kráľ   D. Kunhuta a uhorský kráľ

26. Prepíšte poslednú vetu ukážky tak, aby ste rozlíšili veľké a malé písmená.

_____

27. Zakrúžkujte možnosť, ktorá z ukážky nevyplýva.

- A. Na Bratislavský hrad chodievali hostia sláviť svadobné hostiny.
B. Nemci, Tatári a Maďari sa Přemysla báli a volali ho železným.
C. V trinástom storočí sa ženili členovia kráľovských rodín do cudziny.
D. Keď bola obsadená Viedeň Turkami, kráľov korunovali v Bratislave.

28. Napíšte číslovky v dátume 28. októbra 1261 slovami.

_____

_____

29. Nájdite v druhom odseku ukážky sloveso vo význame poraziť a napíšte ho v neurčitku.

_____

30. Vystupňujte prídavné meno *kráľovský*.

_____

31. Pomenujte druhú vetu prvého odseku podľa obsahu.

_____

32. Zakrúžkujte synonymum k slovu *pojať* v kontexte ukážky.

- A. rozumieť   B. zobrať   C. oženiť   D. vydať

33. Koľko je v ukážke vokalizovaných predložiek? Správnu odpoveď zakrúžkujte.

- A. 0   B. 1   C. 2   D. 3

34. V ktorom slovníku sa dozviete význam slova rytier? Správnu odpoveď zakrúžkujte.

- A. frazeologickom   B. výkladovom   C. synonymickom   D. pravopisnom

35. Z nasledujúcich cudzích slov vypíšte to/tie, ktoré sa tematicky viaže/u k panovaniu:

xenofóbia, radar, kacír, diktátor, kuriér, regent, hábit

_____

36. Z poslednej vety ukážky vypíšte podmet a prísudok. Pomenujte vetný sklad.

_____

Ukážka 3

Klinčeky, plody klinčekovca, sa považovali za všeliek po celé stáročia. V Číne sa používali v období dynastie Han na vyplachovanie úst, čo miernilo bolesti zubov. Klinčeky majú výraznú vôňu osobitného charakteru, korenistú a štiplavú chuť. Sú koreninou aj liečivom.

V zubnom lekárstve sa klinčekový olej používa ako významné antiseptikum. Priaznivo ovplyvňuje aj psychiku. Pôsobí ako antidepresívum, zlepšuje náladu a rozpúšťa emocionálne bloky. So zubami mávajú niekedy trápenie nerozhodní až zbytočne opatrní ľudia s krehkou dušou. Ako do potravy tak aj do problému sa treba poriadne občas zahryznúť a uplatniť svoju vôľu. Nedôvera a strach oslabuje náš chrup, zuby strácajú odolnosť, keď sami strácame pevnú pôdu pod nohami a nevieme ako ďalej. Bolesti zubov môžu byť varovaním, že svojimi myšlienkami a skutkami často zraňujeme druhých a niekedy aj seba.

Klinčeky sa používajú aj na prípravu horkých žalúdočných likérov, vareného vína, známeho slovenského hriateho, punčov, ovocných štiav a kompótov. Aromatizuje sa nimi zavárané ovocie. Používajú sa aj do červenej kapusty, pri príprave bravčového, baranieho mäsa, diviny, do tmavých mäsových štiav, pri nakladaní sled'ov. Spolu s cibuľou a kalerábovým listom zjemňujú chuť kyslej kapusty. Sú vhodné tiež k hubám a mäsovým rôsolom. Dávajú lahodnú chuť tlačenkám a paštétam z diviny.

(slnieckova.sk/p/klincekovec-vonavy/)

Úlohy (37 - 47) k ukážke č. 3

37. Pomenujte štýl, do ktorého patrí ukážka.

_____

38. Ktorý slohový postup dominuje v ukážke?

_____

39. Vysvetlite metaforu *strácať pevnú pôdu pod nohami*.

_____

40. Zakrúžkujte možnosť, ktorá z textu nevyplýva.

- A. Keď budeme žuť klinčeky, prestanú nás bolieť zuby.
- B. Naše staré mamy dávali klinčeky do ovocných štiav.
- C. Nesladkým jedlám dodávajú klinčeky lepšiu príchuť.
- D. Klinčeky ľuďom pomáhajú aj po psychickej stránke.

41. Určte štvrtú vetu ukážky podľa zloženia a obsahu. (*Sú koreninou aj liečivom.*)

_____

42. Z nasledujúcich slov priradte k daným slovám synonymá:

pery, d'asná, mäkké, tvrdé, zuby, ústa, hriab, rod, číslo, pád, vzor, oheň, kožuch, pálené, čiapka

chrup _____

hriate _____

hubá _____

dynastia _____

43. Koľko zámen sa nachádza v treťom odseku? Správnu odpoveď zakrúžkujte.

- A. 0
- B. 1
- C. 2
- D. 3

44. Zaradte slová z ukážky k slovným druhom:

vyplachovanie _____

keď _____

všieliek _____

nerozhodní _____

45. Nájdite v prvom odseku ukážky viacvýznamové slovo.

_____

46. Je podstatné meno *rôsol* pomnožné? Správnu odpoveď zakrúžkujte.

- A. áno
- B. nie

47. Vytvorte prídavné meno od podstatného mena *sled'*. Podľa ktorého vzoru budete toto prídavné meno skloňovať?

_____